

Vnitřní předpisy zaměstnavatele a jejich význam pro BOZP

ČMKOS

konference

25. listopadu 2015

Eva Dandová, právní a sociálně ekonomické oddělení ČMKOS
dandova.eva@cmkos.cz

Vnitřní předpis zaměstnavatele (305 ZP)

Zaměstnavatel může vnitřním předpisem stanovit práva v pracovněprávních vztazích, z nichž je oprávněn zaměstnanec, výhodněji, než stanoví tento zákon. Zakazuje se, aby vnitřní předpis ukládal zaměstnanci povinnosti nebo zkracoval jeho práva stanovená tímto zákonem. Odchýlí-li se zaměstnavatel od tohoto zákazu, nepřihlíží se k tomu.

Vnitřní předpis musí být vydán písemně, nesmí být v rozporu s právními předpisy ani být vydán se zpětnou účinností, jinak je zcela nebo v dotčené části neplatný. Nejde-li o pracovní řád, vydá se vnitřní předpis zpravidla na dobu určitou, nejméně však na dobu 1 roku; vnitřní předpis týkající se odměňování může být vydán i na kratší dobu.

Vnitřní předpis je závazný pro zaměstnavatele a pro všechny jeho zaměstnance. Nabývá účinnosti dnem, který je v něm stanoven, nejdříve však dnem, kdy byl u zaměstnavatele vyhlášen.

ČMKOS

Vnitřní předpis zaměstnavatele (305 ZP)

Zaměstnavatel je povinen zaměstnance seznámit s vydáním, změnou nebo zrušením vnitřního předpisu nejpozději do 15 dnů. Vnitřní předpis musí být všem zaměstnancům zaměstnavatele přístupný. Zaměstnavatel je povinen uschovat vnitřní předpis po dobu 10 let ode dne ukončení doby jeho platnosti.

Jestliže zaměstnanci vzniklo na základě vnitřního předpisu právo ze základního pracovněprávního vztahu uvedeného v 3, zejména mzdové, platové nebo ostatní právo v pracovněprávních vztazích, nemá zrušení vnitřního předpisu vliv na trvání a uspokojení tohoto práva.

ČMKOS

Nález Ústavního soudu ČR č. 116/2008 Sb.

Z pracovněprávních vztahů je zřejmé, že po jejich vzniku zaměstnavatel vytváří potřebné pracovní podmínky, organizuje práci všech zaměstnanců, nese náklady a hospodářské riziko pracovních činností a využívá výsledků těchto činností. Je přitom oprávněn dávat zaměstnancům pokyny k výkonu sjednané práce. Zaměstnanec je povinen se řídicí vůli zaměstnavatele podřídit 2 odst. 4, 38 odst. 1 písm. b) zákoníku práce. V této souvislosti se hovoří o dispoziční pravomoci zaměstnavatele. Dispoziční pravomoc je součástí obsahu vlastnického práva, které se chápe jako právem zakotvená možnost vlastníka v mezích stanovených právním řádem držet a užívat věci a nakládat s nimi podle své úvahy a ve svém zájmu, a to mocí, která není závislá na existenci moci kohokoliv jiného k téže věci, v téže době, tedy jako soubor práv označovaných jako ius disponendi, ius utendi et fruendi a ius possidendi....

Vnitřní předpis je hromadným pokynem zaměstnavatele, kterým specifikuje povinnosti zaměstnanců, obecně stanovených kogentními právními normami, se zřetelem na zvláštní podmínky konkrétního zaměstnavatele. Jde o projev práva znamenajícího realizaci iuris disponendi. Vnitřní předpisy jsou považovány za lokální prameny pracovního práva.....

ČMKOS

Vnitřní předpis zaměstnavatele

Vnitřní předpis – právní jednání – znaky právního jednání

- musí být projevem vůle,
- musí směřovat k dosažení právního důsledku, který je projevem vůle zamýšlen,
- musí jít o právní důsledky, které jsou v souladu s právním řádem.

Za právní jednání lze považovat pouze takový projev vůle, jehož důsledek je právním řádem předvídan a aprobován. V opačném případě právní jednání porušuje právní předpis a je protiprávním jednáním.

Podmínky platnosti vnitřního předpisu

ČMKOS

Vnitřní předpis zaměstnavatele

Podstatné náležitosti vnitřního předpisu

- název zaměstnavatele, včetně uvedení statutárního orgánu, který jedná jménem zaměstnavatele
- vymezení působnosti vnitřního předpisu, tj. na jaký okruh zaměstnanců se vztahuje,
- obsah předpisu – zde záleží, zda se jedná o mzdový/platový vnitřní předpis či vnitřní předpis upravující např. cestovní náhrady či zda jiný vnitřní předpis,
- společná a závěrečná ustanovení – v praxi upravují některé procedurální otázky vydání vnitřního předpisu a jeho případných budoucích změn, dále zde mohou definovat některé pojmy, které zaměstnavatele ve vnitřním předpise užívá a které nesou definovány ze zákona
- vymezení účinnosti vnitřního předpisu, tj. ke kterému dni nabývá účinnosti a sdělení, zda se jedná o dobu určitou či neurčitou, včetně případného data, ke kterému skončí účinnost (což bývá praktické u vnitřních předpisů v oblasti odměňování),
- místo a den vydání vnitřního předpisu,
- podpis statutárního orgánu zaměstnavatele.

ČMKOS

Vnitřní předpis zaměstnavatele

Požadavky legislativně-technické povahy

musí být koncipován přehledně, formulován naprosto jednoznačně, srozumitelně, jazykově a stylisticky bezvadně.

ČMKOS

Zánik, zrušení a novelizace vnitřního předpisu.

Oznamovací povinnost

Vnitřní platový předpis a vnitřní mzdový předpis

Vnitřní předpisy týkající se BOZP

Pracovní řád (306 ZP)

Pracovní řád je zvláštním druhem vnitřního předpisu; rozvádí ustanovení tohoto zákona, popřípadě zvláštních právních předpisů podle zvláštních podmínek u zaměstnavatele, pokud jde o povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance vyplývající z pracovněprávních vztahů.

Pracovní řád nemůže obsahovat úpravu podle 305 odst. 1.

Zaměstnavatelé uvedení v 303 odst. 1 jsou povinni pracovní řád vydat.

Zaměstnavatel, u kterého působí odborová organizace, může vydat nebo změnit pracovní řád jen s předchozím písemným souhlasem odborové organizace, jinak je vydání nebo změna neplatné.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydá v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí vyhlášku, kterou stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí a dobrovolným svazkem obcí.

ČMKOS

Pracovní řád

Nález Ústavní soudu č. 116/2008 Sb.

Nelze přijmout argument o nerovném postavení zaměstnavatelů, u nichž nepůsobí odborová organizace, a zaměstnavatelů, u nichž odborová organizace působí. Právní úpravou je vytvořena možnost, aby si zaměstnanci zajistili ochranu svých sociálních zájmů cestou odborové organizace. Pokud takového práva nevyužijí a odborovou organizaci si neustanoví, pak zaměstnavatel logicky může vydat pracovní řád sám.

Požadavky legislativně technické – viz výše

ČMKOS

Vnitřní předpisy, které je zaměstnavatel povinen vydat podle požadavků právních předpisů

Právní a ostatní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou předpisy na ochranu života a zdraví, předpisy hygienické a protiepidemické, technické předpisy, technické dokumenty a technické normy, stavební předpisy, dopravní předpisy, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořlavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví. (349 ZP)

Zmocnění k vydání vnitřního předpisu - není třeba

Požadavky legislativně – technické povahy - viz 305 ZP

Vnitřní předpisy, které je zaměstnavatel povinen vydat podle požadavků právních předpisů

ČMKOS

Vnitřní předpis zaměstnavatele pro poskytování OOPP

104 ZP

nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků

Vnitřní předpisy, které je zaměstnavatel povinen vydat podle požadavků právních předpisů

Provozní řád (místně provozně bezpečnostní předpis) je druhem vnitřního předpisu zaměstnavatele, který je vydáván v zájmu zajištění BOZP na pracovištích. Podle podmínek jednoho každého konkrétního zaměstnavatele, jeho pracovišť a vykonávané činnosti obsahuje zejména

podmínky výkonu určitých činností (stanovení technologických či pracovních postupů, pracovních režimů),

ČMKOS

organizaci práce a pracovních postupů se zvláštním zaměřením na BOZP,

způsob použití strojů, technických zařízení, dopravních prostředků, přístrojů, náradí, opět se zvláštním zaměřením na BOZP a na rizika při jejich používání zakázané manipulace a činnosti,

pravidla pohybu zaměstnanců a zařízení v prostorech a na pracovištích zaměstnavatele,

zásady prevence vzniku úrazů a nehod,

postupy při vzniku nehod, úrazů a havárií, postupy při šetření těchto událostí.

Vnitřní předpisy, které je zaměstnavatel povinen vydat podle požadavků právních předpisů

zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, který na řadě míst (zejména školám, předškolním zařízením, poskytovatelům zdravotních služeb, osobám provozujícím sociální služby, osobám vykonávajícím činnosti epidemiologicky závažné) ukládá povinnost zpracování provozních řádů

ČMKOS

nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí ukládá, že minimálními požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení v závislosti na příslušném riziku vytvářeném daným zařízením v souladu s provozní dokumentací zaměstnavatel stanoví místním provozním bezpečnostním předpisem, a to minimálně v rozsahu daném normovou hodnotou; místní provozním bezpečnostním předpisem také zaměstnavatel stanoví podmínky pohybu zaměstnanců pod zavěšeným břemenem, je-li to nezbytné

Vnitřní předpisy, které je zaměstnavatel povinen vydat podle požadavků právních předpisů

vyhláška č. 48/1982 Sb., Českého úřadu bezpečnosti práce ze dne 15. dubna 1982 kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení

ČMKOS

nařízení vlády č. 168/2002 Sb. kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky stanoví, že zaměstnavatel vydá místní provozně bezpečnostní předpis pro pracovní a technologické postupy pro bezpečné provozování dopravy,

nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí stanoví, že pro kotelny musí být písemně zpracován provozní řád kotelny, který musí obsahovat předepsané náležitosti a musí být v kotelně trvale k dispozici

Vnitřní předpisy, které je zaměstnavatel povinen vydat podle požadavků právních předpisů

ČMKOS

Požární řád - viz vyhláška č. č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

Požární evakuační plán

zpracovává pro objekty a prostory, ve kterých jsou složité podmínky pro zásah nebo kde se provozují činnosti s vysokým požárním nebezpečím a v případě, že tak stanoví dokumentace požární ochrany

Vnitřní předpisy, které vydává zaměstnavatel na základě svého rozhodnutí - akty řízení

Organizační řád

je zvláštním druhem vnitřního organizačního předpisu, který stanoví organizační strukturu zaměstnavatele. V souladu se ZP a ostatními pracovněprávními předpisy pak stanoví zejména

ČMKOS

prvky organizační struktury,
stupně řízení u zaměstnavatele,
zásady vnitřního řízení,

určuje postavení a funkce vedení zaměstnavatele,
poslání, činnost a působnost jednotlivých organizačních útvarů zaměstnavatele a jejich vzájemné vztahy, kompetence
základní kompetence a odpovědnost vedoucích zaměstnanců zaměstnavatele na všech úrovních řízení.

ČMKOS

Děkuji za pozornost

Eva Dandová, právní a sociálně ekonomické oddělení ČMKOS
dandova.eva@cmkos.cz

